

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Täydentävä HE - alijäämien kattamismääräaika HE 189/2025 vp

KUULEMISTILAISUUS 12.3.2026

KIRSI RUUHONEN HALLITUSNEUVOS
JURI MATINHEIKKI JOHTAVA ERITYISASIAANTUNTIJA

Täydentävä hallituksen esitys

- Esityksessä ehdotetaan täydennettäväksi HE hyvinvointialuelain muuttamisesta.
- Alijäämän kattamista koskevaa sääntelyä täydennettäisiin siten, että VM voisi **alkuperäisessä HE:ssä todetuin edellytyksin** hakemuksesta myöntää mahdollisuuden kattaa kertyneet alijäämät myös **vuoden 2029 loppuun** mennessä niille hyvinvointialueille, joille se on **välttämätöntä**, mutta **mahdollista**, lainsäädännön noudattamiseksi.
- Määräajan jatkamisen pituus riippuisi edelleen siitä, missä ajassa hyvinvointialueen taloudellisen tilanteen sekä aluevaltuuston hyväksymän suunnitelman perusteella objektiivisesti arvioiden alijäämän kattaminen olisi mahdollista.
- Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian ja alijäämän kattamismääräajan jatkamista koskeva sääntely olisi voimassa 31.12.2030 asti.

Miksi alkuperäistä esitystä täydennetään?

- Helmikuussa 2026 päivitettyt rahoituksen painelaskelmat ennakoivat vuodelle 2027 aikaisempaa laskelmaa (joulukuu 2025) matalampaa valtion rahoituksen tasoa.
- Tämä johtuu hyvinvointialueiden ennusteita paremmasta talouden toteumasta vuonna 2025 (koko maan ylijäämä 230 milj. → 650 milj.).
- Rahoituksen tason lasku erityisesti vuonna 2027 tiukentaa osalla hyvinvointialueista sopeutustarvetta entisestään vaikeuttaen mahdollisuuksia kattaa kertyneet alijäämät vuoden 2028 loppuun mennessä.
 - Suurella osalla alueista kertyneen alijäämän määrä on pienentynyt suhteessa aikaisempaan ennusteeseen → parannus ei riitä kompensoimaan matalampaa rahoitusta kuin vain muutamalla alueella, koska merkittävä osa tulosparannuksesta syntyi alueilla, joilla ei ole kertynyttä alijäämää tai jotka saavat sen suurella todennäköisyydellä katettua vuoden 2026 aikana.
- Huom. Rahoituksen painelaskelmiin liittyy huomattavaa epävarmuutta erityisesti v. 2028 ja v. 2029 osalta.

Syyskuun 2025 tilanteen* mukaisen nettokustannusten muutosten vertailu alueiden päivitettyjen tilinpäätösarvioiden mukaiseen helmikuun 2026 tilanteeseen

Syyskuu 2025		Helmikuu 2026	
Alue	Vaadittu vuosittainen muutos 2026- 2028, jotta kertynyt ylijäämä 2028 = 0	Vaadittu vuosittainen muutos 2026- 2028, jotta kertynyt yli/alijäämä 2028 = 0	Ero syyskuun tilanne ja helmikuun
Keski-Suomi	-4,1 %	-4,5 %	-0,4 %
Etelä-Karjala	-1,5 %	-2,4 %	-0,9 %
Itä-Uusimaa	-1,4 %	-2,1 %	-0,7 %
Kymenlaakso	-1,2 %	-1,8 %	-0,7 %
Lappi	0,0 %	-0,5 %	-0,5 %
Keski-Uusimaa	-1,2 %	0,3 %	1,4 %
Etelä-Pohjanmaa	0,2 %	0,3 %	0,1 %
Etelä-Savo	1,3 %	1,0 %	-0,3 %
Pohjois-Savo	1,7 %	1,1 %	-0,6 %
Päijät-Häme	1,9 %	1,7 %	-0,2 %
Kainuu	2,0 %	1,7 %	-0,3 %
Satakunta	2,7 %	1,9 %	-0,8 %
Pohjanmaa	2,4 %	1,9 %	-0,5 %
Kanta-Häme	3,2 %	2,6 %	-0,6 %
Keski-Pohjanmaa	3,5 %	2,8 %	-0,7 %
Pohjois-Karjala	3,6 %	3,6 %	0,0 %
Pohjois-Pohjanmaa	4,3 %	3,9 %	-0,4 %
Pirkanmaa	5,3 %	4,8 %	-0,5 %
Varsinais-Suomi	5,7 %	5,5 %	-0,2 %
Länsi-Uusimaa	7,7 %	7,3 %	-0,3 %
Vantaa ja Kerava	8,1 %	8,8 %	0,7 %
Helsinki	8,2 %	8,9 %	0,7 %

- Lähes kaikilla alueilla alijäämien kattamiseen vaadittava nettokustannusura tiukentunut (vaaditut vuotuiset kasvuprosentit ovat pienemmät) suhteessa viime syksyn tilanteeseen*.
- Poikkeuksina:
 - Keski-Uusimaa, jolla merkittävä tulosparannus suhteessa ennusteeseen.
 - Etelä-Pohjanmaa, jolla tilanne pysynyt kutakuinkin samana.
 - Vantaa ja Kerava sekä Helsinki, joista ainakin Helsinki, määrääjän jatkamissääntelyn ulkopuolella, koska sillä ei kertynyttä alijäämää.

*Laskelman pohjana alueiden vuoden 2025 puolivuotisraportoinnin tilinpäätösennusteen mukainen kertynyt alijäämä vuoden 2025 lopussa ja 22.9.2025 julkaistu VM:n [rahoituksen painelaskelma](#)

Vaadittu vuosittainen nettokustannusten nimellismuutos kahdella eri tavoitevuodella helmikuun 2026 tiedoilla

Alue	Kertynyt yli/alijäämä 2025 lopussa (milj. euroa)	Kustannusten muutos 2023- 2025 keskimäärin	Vaadittu vuosittainen muutos 2026- 2028, jotta kertynyt yli/alijäämä 2028 = 0	Vaadittu vuosittainen muutos 2026-2029, jotta kertynyt yli/alijäämä 2029 = 0
Keski-Suomi	-327.6	2.8 %	-4.5 %	-2.2 %
Etelä-Karjala	-84.7	2.9 %	-2.4 %	-1.1 %
Itä-Uusimaa	-95.1	3.4 %	-2.1 %	-0.1 %
Kymenlaakso	-105.8	4.1 %	-1.8 %	-0.8 %
Lappi	-190.3	2.7 %	-0.5 %	0.9 %
Keski-Uusimaa	-124.9	1.3 %	0.3 %	1.4 %
Etelä-Pohjanmaa	-133.	3.2 %	0.3 %	1.2 %
Etelä-Savo	-74.4	1.2 %	1.0 %	1.4 %
Pohjois-Savo	-124.5	1.9 %	1.1 %	1.7 %
Päijät-Häme	-97.5	3.1 %	1.7 %	2.4 %
Kainuu	-26.5	1.9 %	1.7 %	1.9 %
Satakunta	-59.4	0.5 %	1.9 %	2.0 %
Pohjanmaa	-50.7	1.7 %	1.9 %	2.3 %
Kanta-Häme	-82.9	0.3 %	2.6 %	2.9 %
Keski-Pohjanmaa	-28.	0.4 %	2.8 %	3.2 %
Pohjois-Karjala	-63.2	3.3 %	3.6 %	3.8 %
Pohjois-Pohjanmaa	-82.4	3.4 %	3.9 %	3.9 %
Pirkanmaa	-68.5	1.8 %	4.8 %	4.7 %
Varsinais-Suomi	-150.6	1.9 %	5.5 %	5.4 %
Länsi-Uusimaa	6.2	1.3 %	7.3 %	6.6 %
Vantaa ja Kerava	-62.1	0.1 %	8.8 %	8.1 %
Helsinki	224.1	4.1 %	8.9 %	7.6 %
Keski-arvo	-81.9	2.1 %	2.1 %	2.6 %
Min	-327.6	0.1 %	-4.5 %	-2.2 %
Max	224.1	4.1 %	8.9 %	8.1 %

- Enimmäismääräajan jatkaminen v. 2029 parantaisi selkeästi noin neljän alueen alijäämän kattamisen mahdollisuuksia lainsäädännön mukaisesti.
 - Keskimääräinen nettokustannusten vuosimuutoksen keventyminen 0,8 %-yksikköä.
- Muilla alueilla, joko voisi olla mahdollisuus kattaa alijäämänsä aikaisemmin (2026, 2027, 2028), tai toisaalta eivät pystyisi kattamaan alijäämiään edes vuonna 2029.
- Enimmäismääräajan pidennys vuoteen 2030 tarjoaisi vain marginaalisen kevennyksen nettokustannusuriin.

Johtopäätöksiä – hallituksen esityksen täydentäminen v. 2029 osalta perusteltua

- Enimmäismääräajan jatkaminen v. 2029 kohdistuisi rajattuun määrään alueita, **jotka eivät suurella todennäköisyydellä pystyisi kattamaan alijäämiään v. 2028 mennessä.**
 - Neljän alueen tilanne paranisi selkeästi, jos määräaikaa pidennettäisiin v. 2029 (keskimäärin 0,8 prosenttiyksikköä), mutta kustannusura säilyisi edelleen varsin tiukkana (1,2 %-1,7 % vuotuinen kasvu neljä vuotta peräkkäin).
- Lainsäädäntöä noudattamaan pystyville muille alueille annettaisiin edelleen realistinen, mutta riittävät kannusteet takaava määräaika (2027 tai 2028) (ks. perustelut [Linkki: HE 189/2025 vp](#) s. 12-15).
- Suurimmalle osalle alueista alijäämän kattaminen laissa säädettävässä määräajassa olisi edelleen mahdollista ja muiden erityisen vaikeassa tilanteessa olevien alueiden asukkaiden perusoikeuksien toteuttamisen edellytykset turvattaisiin viime kädessä lainsäädännön mukaisten erillismenettelyjen (kuten arviointimenettely) kautta.
- Keskeistä on, miten kohdennettu alijäämien kattamismääräajan jatkaminen tulee vaikuttamaan hyvinvointialueiden talouden suunnitteluun ja toteumaan vuosina 2026–2029.
- **Täydentävän HE:n mukaisen *kohdentumisperiaatteen* toteutuessa enimmäismääräajan jatkamisen vuoteen 2029 ei katsota aiheuttavan vaikutuksia valtion hyvinvointialueiden rahoitukseen suhteessa alkuperäiseen hallituksen esitykseen (HE 189/2025 vp).**